

Handreiking

Sociale sportwerkplekken

Inhoud

Inleiding 3

Wat is een sociale sportwerkplek? 4

Iets voor jouw vereniging/organisatie? Doe de check! 5

- ➔ Voor de sportvereniging 5
- ➔ Voor de zorgorganisatie 5

Stap 1 Wie heb je nodig? 6

- ➔ Denk aan deze personen 6
- ➔ Start je vanuit een sportvereniging? 7
- ➔ Start je vanuit een zorgorganisatie? 7

Stap 2 Hoe kun je elkaar versterken? 9

- ➔ Bespreek deze onderwerpen 9
- ➔ Voor de sportvereniging 9
- ➔ Voor de zorgorganisatie 10

Voorbeeld intentieverklaring

Stap 3 Hoe regel je de basis? 12

- ➔ De eerste afspraken 12
- ➔ Binnen de sportvereniging 12
- ➔ Binnen de zorgorganisatie 13

Stap 4 Hoe borg je het? 15

- ➔ Evalueer vanaf de start 15
- ➔ Leg vast wat goed werkt 15

Voorbeeld samenwerkingsovereenkomst

Meer informatie en contact 17

Literatuurlijst 18

Inleiding

Voor veel mensen is meedoen aan de samenleving niet vanzelfsprekend. Denk aan mensen met een beperking, psychische kwetsbaarheid of ondersteuningsvraag. Zo wonen er bijvoorbeeld in Nederland naar schatting 1,1 miljoen mensen met een licht verstandelijke beperking.^[1] Veel van hen willen meedoen, maar vinden niet vanzelf een plek waar werk en begeleiding goed aansluiten bij wat zij kunnen en nodig hebben.^[1] Sociale sportwerkplekken kunnen voor mensen met een beperking, psychische kwetsbaarheid of ondersteuningsvraag een passende oplossing bieden om mee te doen.

In deze handreiking leer je wat een sociale sportwerkplek is en kun je checken of zo'n plek bij jouw sportvereniging of organisatie past. Ook lees je hoe je in vier stappen een sociale sportwerkplek kunt organiseren.

Wat is een sociale sportwerkplek?

Een sociale sportwerkplek is een plek waar dagbesteding van een zorgorganisatie* op een sportvereniging plaatsvindt.^[2] Op de club is vaak praktisch en betekenisvol werk te doen en hier komen deelnemers** in contact met leden, vrijwilligers en andere mensen op de vereniging.^[3,4] Voor sommige deelnemers werkt die omgeving extra motiverend, juist omdat zij interesse hebben in sport of het verenigingsleven.^[5]

Het doel is dat deelnemers actief kunnen meedoen in hun eigen omgeving.^[3,4] De werkzaamheden zijn een middel om structuur op te bouwen, zelfvertrouwen te versterken, sociale contacten te vergroten en deelname aan de samenleving te stimuleren.^[2,5,6] En waar het past, kunnen deelnemers ook sporten of bewegen tijdens hun werkdag.^[4,7]

Een succesvolle sociale sportwerkplek vraagt om een goede samenwerking tussen een sportvereniging en zorgorganisatie. De vereniging biedt een plek in de buurt met werk dat ertoe doet.^[3,6] De zorgorganisatie kent de deelnemers, organiseert passende begeleiding en helpt met inschatten wat haalbaar is.^[1] Samen zorg je dat de werkzaamheden passen bij de deelnemers en vereniging. Op die manier krijgen deelnemers een plek om mee te doen, profiteert de vereniging van extra betrokkenheid op de club en kan de zorgorganisatie dagbesteding bieden, die beter aansluit bij de behoeften van hun cliënten.

* Met zorgorganisatie bedoelen we in deze handreiking een organisatie die dagbesteding, begeleiding of ondersteuning biedt aan mensen met een beperking of ondersteuningsvraag. Bijvoorbeeld een gehandicaptenzorgorganisatie.

** Met deelnemers bedoelen we mensen die via een zorgorganisatie deelnemen aan dagbesteding, begeleiding of een participatietraject. Vaak gaat het om mensen met een dagbestedingsindicatie of ondersteuningsvraag.

Iets voor jouw vereniging/organisatie? Doe de check!

Een sociale sportwerkplek biedt kansen voor mensen met een ondersteuningsbehoefte om mee te doen op een gewone plek in de buurt. Maar wanneer past zo'n plek bij jouw vereniging of zorgorganisatie? Gebruik de check hieronder om te zien of dit voor jullie interessant kan zijn.

→ Voor de sportvereniging

Een sociale sportwerkplek kan passend zijn als:

- je als vereniging meer wil betekenen voor de buurt;
- er overdag ruimte is op de club;
- er mensen zijn die willen meedenken of meehelpen;
- je openstaat voor samenwerking met een zorgorganisatie;
- er klussen blijven liggen op de club of het sportpark;
- je deelnemers welkom wilt laten zijn als onderdeel van de vereniging.

→ Voor de zorgorganisatie

Een sociale sportwerkplek kan passend zijn als:

- je zoekt naar betekenisvolle dagbesteding midden in de samenleving;
- deelnemers graag praktisch bezig zijn;
- deelnemers interesse hebben in sport, spel of een verenigingsomgeving;
- je begeleiding kunt organiseren op locatie;
- vervoer naar de sportvereniging haalbaar is;
- je sport en bewegen als kans wil meenemen.

Heb je de check gedaan en zie je kansen om een sociale sportwerkplek op te starten? Ga dan aan de slag met de volgende vier stappen:

1. Wie heb je nodig?
2. Hoe kun je elkaar versterken?
3. Hoe regel je de basis?
4. Hoe borg je het?

Stap 1 Wie heb je nodig?

Een sociale sportwerkplek bouw je niet met één partij. Je hebt mensen nodig die de sportvereniging kennen, die de deelnemers kennen en die lokaal kunnen verbinden.^[8] Begin daarom met een klein, maar compleet overzicht van wie nodig is.

Maak samen drie lijstjes:

Wie helpt of praat mee?	Wie beslist?	Wie moet je meenemen?
Mensen die input geven, weten wat praktisch haalbaar is of straks meehelpen in de uitvoering.	Mensen die akkoord moeten geven op de samenwerking, inzet van mensen, ruimtes of middelen.	Mensen die straks iets merken van de sociale sportwerkplek of goed geïnformeerd moeten zijn.

→ Denk in ieder geval aan

Sportvereniging	Zorgorganisatie	Verbinders en ondersteuners
Bestuur of verenigingsmanager	Manager, projectleider, dagbestedingscoördinator of participatiecoach	Buurtsportcoach
Vast contactpersoon op de vereniging	Begeleiders die op locatie aanwezig zijn	Gemeente of Wmo-contactpersoon
Vrijwilligers die overdag aanwezig zijn	Deelnemers zelf	Sportbond of verenigingsadviseur
Sportparkbeheerder of accommodatiebeheerder	Persoonlijk begeleiders, ouders of verwanten	Lokale sportservice organisatie
Kantinebeheerder of materiaalbeheerder	Vervoer of planning binnen de organisatie	Andere sportverenigingen op het sportpark

Gebruik het overzicht ook om te checken of er genoeg draagvlak is. Niet alleen bij de mensen die beslissen, maar ook bij de mensen die straks op de vereniging met deelnemers te maken krijgen. En zorg dat het niet bij één persoon blijft hangen. Betrek vanaf het begin meerdere mensen, zodat de samenwerking ook doorgaat als de kartrekker stopt.^[8] Vorm met een paar betrokkenen een kleine werkgroep.

→ Start je vanuit een sportvereniging?

Kijk eerst wie kan helpen om de juiste zorgorganisatie te vinden.

- Check of er binnen de vereniging genoeg draagvlak is om hiermee te starten. Denk aan het bestuur, maar ook aan vrijwilligers, beheerders of andere mensen die straks met deelnemers te maken krijgen.
- Betrek de buurtsportcoach. Die kent vaak het lokale sport- en zorgnetwerk.
- Breng samen in kaart welke zorgorganisaties in de buurt zitten. Gebruik hiervoor bijvoorbeeld [ZorgkaartNederland](#).
- Betrek waar nodig de verenigingsadviseur van je sportbond.
- Neem contact op met een zorgorganisatie en vraag naar de persoon die gaat over dagbesteding, participatie of begeleiding.
- Kijk of andere sportverenigingen op hetzelfde sportpark ook willen meedoen of extra hulp kunnen gebruiken.

→ Start je vanuit een zorgorganisatie?

Kijk eerst welke sportvereniging in de buurt past bij je deelnemers.

- Check of er binnen de zorgorganisatie genoeg draagvlak is om hiermee te starten. Denk aan management, begeleiders, planning en vervoer.
- Betrek de lokale buurtsportcoach of verenigingsondersteuner. Die weet vaak welke verenigingen maatschappelijk actief zijn of extra vrijwilligers kunnen gebruiken.
- Breng samen in kaart welke sportverenigingen in de buurt zitten.
- Neem contact op met het bestuur of de verenigingsmanager van een sportvereniging.
- Betrek waar nodig de verenigingsadviseur van de betreffende sportbond.
- Peil of deelnemers interesse hebben in dagbesteding op een sportvereniging. Gebruik daarbij eventueel foto's, filmpjes of voorbeelden van bestaande sociale sportwerkplekken.
- Bespreek met andere zorgorganisaties of de gemeente of er meer behoefte is aan zo'n plek.
- Ga na of vervoer haalbaar is. Denk aan cliëntenvervoer, met begeleiding of zelfstandig reizen.

Tip: zoek dichtbij

Kijk of er binnen de sportvereniging leden zijn die werken in zorg of welzijn. Of kijk of er binnen de zorgorganisatie medewerkers zijn die actief zijn bij een vereniging. Een bestaande verbinding maakt de eerste stap vaak makkelijker.^[8]

Let op!

Betrek niet alleen de mensen die formeel akkoord moeten geven. Betrek ook de mensen die het straks moeten doen: begeleiders, vrijwilligers, beheerders en deelnemers zelf.^[8] Zij weten vaak het beste wat in de praktijk wel of niet haalbaar is.

Wil je sport en bewegen onderdeel maken van de dagbesteding? Communiceer dan vanaf het begin duidelijk dat dit een mogelijkheid is, geen verplichting. Anders kunnen deelnemers of begeleiders denken dat de plek alleen geschikt is voor mensen die willen sporten.

Praktijkvoorbeeld: Een sportvereniging vol mogelijkheden

Dat een sportvereniging meer is dan een plek om te sporten, bewijst Werken bij Haans. Deze zorgorganisatie heeft bij Sportclub Veluwezoom een plek gecreëerd waar werken, leren en bewegen samenkomen. Mensen met een licht verstandelijke beperking helpen mee bij het onderhoud van de vereniging en kiezen daarnaast hun eigen sportactiviteiten. Met persoonlijke begeleiding en duidelijke afspraken is een samenwerking ontstaan die voor alle partijen iets oplevert. Meer lees je in [dit artikel](#).

Stap 2 Hoe kun je elkaar versterken?

Plan een eerste gesprek vanuit en tussen de sportvereniging en zorgorganisatie. Gebruik dit gesprek om te onderzoeken of er een goede match is.^[8] Het doel is nog niet om alles te regelen, maar om te ontdekken of de samenwerking voor iedereen waarde heeft: deelnemers krijgen een passende plek om mee te doen, de vereniging krijgt versterking op de club en de zorgorganisatie krijgt een betekenisvolle plek midden in de samenleving.

Wees open over verwachtingen, vooroordelen en twijfels. Een sociale sportwerkplek werkt alleen als het waardevol is voor de deelnemers, de sportvereniging en de zorgorganisatie.^[8]

→ Bespreek in ieder geval

Onderwerp	Bespreek
Deelnemers	Voor wie kan deze plek passend zijn? Wat hebben deelnemers nodig? Waar krijgen zij energie van?
Vereniging	Waarom wil de vereniging hiermee starten? Welke klussen blijven liggen? En hoe past dit bij de maatschappelijke betrokkenheid van de vereniging?
Zorgorganisatie	Waarom zoekt de zorgorganisatie deze plek? Welke begeleiding is nodig? Wat brengt de zorgorganisatie mee naast deelnemers?
Werkzaamheden	Welke soorten werkzaamheden zouden kunnen passen bij deelnemers en vereniging? Denk nog niet te groot: wat lijkt kansrijk?
Meedoen	Hoe kunnen deelnemers zich welkom voelen op de club? Kunnen zij ook sporten of bewegen tijdens of rondom hun werkdag?
Twijfels	Waar zitten zorgen of risico's? Denk aan begeleiding, vervoer, draagvlak, belastbaarheid of geschikte werkzaamheden.

→ Voor de sportvereniging

Zorg dat je vooraf concrete voorbeelden verzamelt van werk waarin ondersteund kan worden. Dat maakt het voor de zorgorganisatie makkelijker om in te schatten of de werkzaamheden passen bij deelnemers.^[9] Let op: deelnemers zijn geen oplossing voor vrijwilligerswerk dat eigenlijk door vaste vrijwilligers gedaan moet worden. Het werk moet passen bij wat deelnemers kunnen, willen leren en aankunnen.^[4,9]

Denk bijvoorbeeld aan:

- onderhoud op het sportpark;
- schoonmaak of opruimwerk;
- ondersteuning in de kantine;
- materialen klaarzetten of opruimen;
- helpen bij activiteiten of evenementen.

Kijk ook of andere verenigingen op hetzelfde sportpark willen meedenken. Als de dagbesteding bij jouw vereniging goed loopt, kunnen zij later misschien ook aansluiten en werkzaamheden aanbieden.

➔ Voor de zorgorganisatie

Geef een duidelijk beeld van de deelnemers voor wie deze plek bedoeld is. Niet met persoonlijke details, maar wel wat belangrijk is voor de samenwerking. De zorgorganisatie brengt dus niet alleen deelnemers, maar ook kennis over begeleiding, belastbaarheid en wat nodig is om mee te kunnen doen.^[4,9]

Denk bijvoorbeeld aan:

- wat deelnemers kunnen en leuk vinden;
- welke begeleiding nodig is;
- wat deelnemers spannend of lastig kunnen vinden;
- hoeveel structuur zij nodig hebben;
- of sport en bewegen een kans is;
- wat nodig is om vervoer te organiseren.

Bespreek ook met welke mensen deelnemers overdag te maken krijgen op de sportvereniging. Zijn er vrijwilligers, beheerders of leden aanwezig? Is er ervaring met de doelgroep? En voelt de vereniging als een plek waar deelnemers welkom kunnen zijn?^[6,7]

Tip: maak een intentieverklaring

Overweeg om na een positief eerste gesprek een korte intentieverklaring te maken. Daarin hoef je nog niet alles vast te leggen, maar spreek je wel uit dat je samen verder wil onderzoeken hoe een sociale sportwerkplek kan starten.

Voor een zorgorganisatie kan zo'n intentieverklaring ook helpen om intern toestemming te krijgen of een kort projectplan te maken. De afspraken werk je in stap 3 verder uit.

Voorbeeld intentieverklaring

Let op!

Maak het eerste gesprek niet te groot. Je hoeft nog geen volledig projectplan of samenwerkingsovereenkomst te hebben. Het doel is om te ontdekken of er genoeg vertrouwen, enthousiasme en mogelijkheden zijn om samen verder te gaan.^[8]

Bespreek wel eerlijk waar twijfel zit, zoals vervoer of geschikte werkzaamheden. Twijfels hoeven geen reden te zijn om te stoppen, maar ze moeten wel op tafel komen. Spreek ook uit dat de deelnemer centraal staat: het gaat om passende dagbesteding, niet om gratis arbeidskracht.^[4,9]

Praktijkvoorbeeld: Duidelijke afspraken als basis

Al twintig jaar werken zorgorganisatie Reinaerde en Hockeyclub IJsseloever samen. Een belangrijke succesfactor? Het afstemmen van de werkzaamheden naar de mogelijkheden van deelnemers en de wensen van de vereniging. Ook over begeleiding, continuïteit en verantwoordelijkheden moeten verwachtingen over en weer helder zijn. Zo ontstaat een samenwerking waarin de sportvereniging weet wat zij kan verwachten en deelnemers op een passende manier kunnen werken, bewegen en ontwikkelen. Meer lees je in [dit artikel](#).

Stap 3 Hoe regel je de basis?

In stap 2 heb je samen verkend of er een goede match is. Nu wordt het praktisch. Wat moet geregeld zijn voordat deelnemers voor het eerst op de vereniging aan de slag gaan?

Je hoeft nog niet alles voor de komende jaren vast te leggen. Regel eerst wat nodig is om klein te starten. Zet de belangrijkste afspraken voor de eerste periode kort op papier, zodat voor iedereen duidelijk is wie wat doet.^[8]

→ De eerste afspraken

Leg voor de eerste periode vast hoe jullie beginnen. Houd het klein en concreet.

Onderwerp	Spreek af
Start	Wanneer starten we? Starten we met een proefperiode? Met hoeveel deelnemers beginnen we?
Werk	Welke 2 of 3 werkzaamheden doen deelnemers in het begin? Welke werkzaamheden doen zij nog niet? Past dit bij wat deelnemers kunnen en aankunnen?
Begeleiding	Wie begeleidt de deelnemers vanuit de zorgorganisatie? Wie zijn de vaste aanspreekpunten binnen de club?
Locatie en materialen	Welke ruimtes, velden, kleedkamers, gereedschappen en materialen mogen deelnemers gebruiken?
Veiligheid	Hoe zijn deelnemers, begeleiders en werkzaamheden verzekerd? Wat spreken we af over schade, ongelukken en gebruik van machines?
Meedoen	Worden deelnemers bijvoorbeeld niet-spelend lid, zodat zij zichtbaar bij de vereniging horen?

Begin klein. Start niet meteen met vijf dagen, een grote groep deelnemers of een lange lijst vaste taken. Kies een paar werkzaamheden die haalbaar zijn en niet meteen druk geven.^[8,9] Bijvoorbeeld wel materialen klaarzetten of een lichte schoonmaak, maar nog niet zelfstandig machines gebruiken of taken overnemen die elke dag moeten gebeuren.

Loopt dat goed? Dan kun je het werk geleidelijk uitbreiden.^[8]

→ Binnen de sportvereniging

Bespreek het plan met de mensen die straks iets merken van de sociale sportwerkplek. Denk aan vrijwilligers, beheerders, kantine medewerkers en andere betrokkenen.^[8]

Neem hen mee in de afspraken die worden gemaakt. Zo voorkom je misverstanden tijdens de start.

Let op: er kan soms weerstand of stigma leven binnen de vereniging. Bespreek dit open met de zorgorganisatie. Zorg waar mogelijk voor een laagdrempelige kennismaking, zodat leden, vrijwilligers en beheerders een beter beeld krijgen van de deelnemers en van wat zij kunnen bijdragen.^[6]

Organiseer waar mogelijk een laagdrempelige kennismaking. Zo krijgen leden, vrijwilligers en beheerders een beter beeld van de deelnemers en van wat zij kunnen bijdragen.

→ Binnen de zorgorganisatie

Bespreek het plan intern met de afdelingen die nodig zijn om te kunnen starten. Denk aan dagbesteding, begeleiding, vervoer, communicatie en management.^[8]

Zorg dat begeleiders voldoende tijd en uren krijgen voor de opstart. De zorgorganisatie brengt niet alleen deelnemers, maar ook begeleiding, kennis van de doelgroep en een inschatting van wat deelnemers aankunnen.^[4,9]

Begin op tijd met het werven van deelnemers. De groep is meestal niet meteen vol. Houd geïnteresseerde deelnemers goed op de hoogte, zodat zij weten waar ze aan toe zijn: wanneer kan het starten, wat gaan ze doen en wat wordt van hen verwacht?

Regel ook hoe deelnemers naar de vereniging komen. Denk aan cliëntenvervoer, reizen met begeleiding of zelfstandig reizen.

Tip: communiceer en wees zichtbaar

Maak de start zichtbaar. Zorg samen voor een goede introductie op de vereniging. Laat betrokkenen weten wat er gaat gebeuren en waarom jullie hiermee starten. Denk aan een kort bericht, foto of filmpje.

Stem communicatie altijd goed af met alle betrokken partijen.

Let op!

Spreek duidelijk af of jullie samenwerken met gesloten beurs, huur of tussenvorm.

Bij een gesloten beurs betaalt de zorgorganisatie meestal geen huur of vergoeding aan de vereniging. De vereniging biedt de plek, werkzaamheden en faciliteiten. De zorgorganisatie organiseert de begeleiding en deelnemers. Zo ontstaat wederkerigheid: de vereniging krijgt ondersteuning en deelnemers een betekenisvolle plek om mee te doen.

Soms betaalt de zorgorganisatie wel huur of een vergoeding. Dat kan logisch zijn als de zorgorganisatie meer zekerheid of zeggenschap nodig heeft over de werkdag. Een tussenvorm kan ook. Bijvoorbeeld geen huur, maar wel afspraken over koffie, lunch, materialen, schoonmaakkosten of gebruik van ruimtes.

Praktijkvoorbeeld: Klein beginnen op de voetbalclub

Bij SKV Wageningen startte de Voetbalwerkplaats klein: met een paar dagdelen, een kleine groep deelnemers, duidelijke begeleiding en een paar werkzaamheden op de club. De deelnemers van zorgorganisatie 's Heeren Loo helpen bijvoorbeeld met onderhoud, materialen en activiteiten. De club weet wat er moet gebeuren; de begeleiders van 's Heeren Loo kijken wat deelnemers leuk vinden en aankunnen. Gaandeweg leerden zij dat ook 'kleine' afspraken belangrijk zijn. Meer lees je in [dit artikel](#).

Stap 4 Hoe borg je het?

Is de sociale sportwerkplek gestart? Dan ontdek je pas echt wat werkt. Evalueer daarom zeker in het begin regelmatig. Zo kun je snel bijsturen en voorkom je dat kleine problemen groot worden.^[8]

→ Evalueer vanaf de start

Plan korte evaluatiemomenten. Bijvoorbeeld na een paar weken, na een paar maanden en aan het einde van de proefperiode.

Bespreek steeds drie vragen:

➔ 1. Past het voor deelnemers?

Voelen deelnemers zich welkom? Past het werk bij wat zij kunnen en leuk vinden? Wordt er niet te veel van hen gevraagd? Is de begeleiding voldoende? En is er ruimte voor contact, sport of bewegen?^[6,7,9]

➔ 2. Werkt het voor de sportvereniging?

Lopen de werkzaamheden goed? Weten vrijwilligers, beheerders en leden wat de bedoeling is? Zien leden wat deelnemers bijdragen aan de club?^[2,6]

➔ 3. Is het haalbaar voor de zorgorganisatie?

Is de begeleiding goed te organiseren? Lukt het met vervoer, planning en bezetting? Zijn er genoeg deelnemers om de plek door te laten lopen?^[8,9]

→ Leg vast wat goed werkt

Loopt de proefperiode goed en willen beide partijen door? Zet de gemaakte afspraken dan in een projectplan of samenwerkingsovereenkomst.

Dat hoeft geen ingewikkeld document te zijn. Het gaat erom dat duidelijk is wat jullie hebben afgesproken. Denk aan werkzaamheden, begeleiding, aanspreekpunten, ruimtes, materialen, kosten, vervoer, verzekering en evaluatiemomenten. Neem ook op dat jullie blijven evalueren en afspraken kunnen aanpassen als de praktijk verandert.^[8]

Kijk daarna ook of de sociale sportwerkplek een plek kan krijgen in de plannen van beide organisaties. Denk aan het jaarplan of vrijwilligersbeleid van de vereniging en aan het dagbestedings- of participatieplan van de zorgorganisatie.

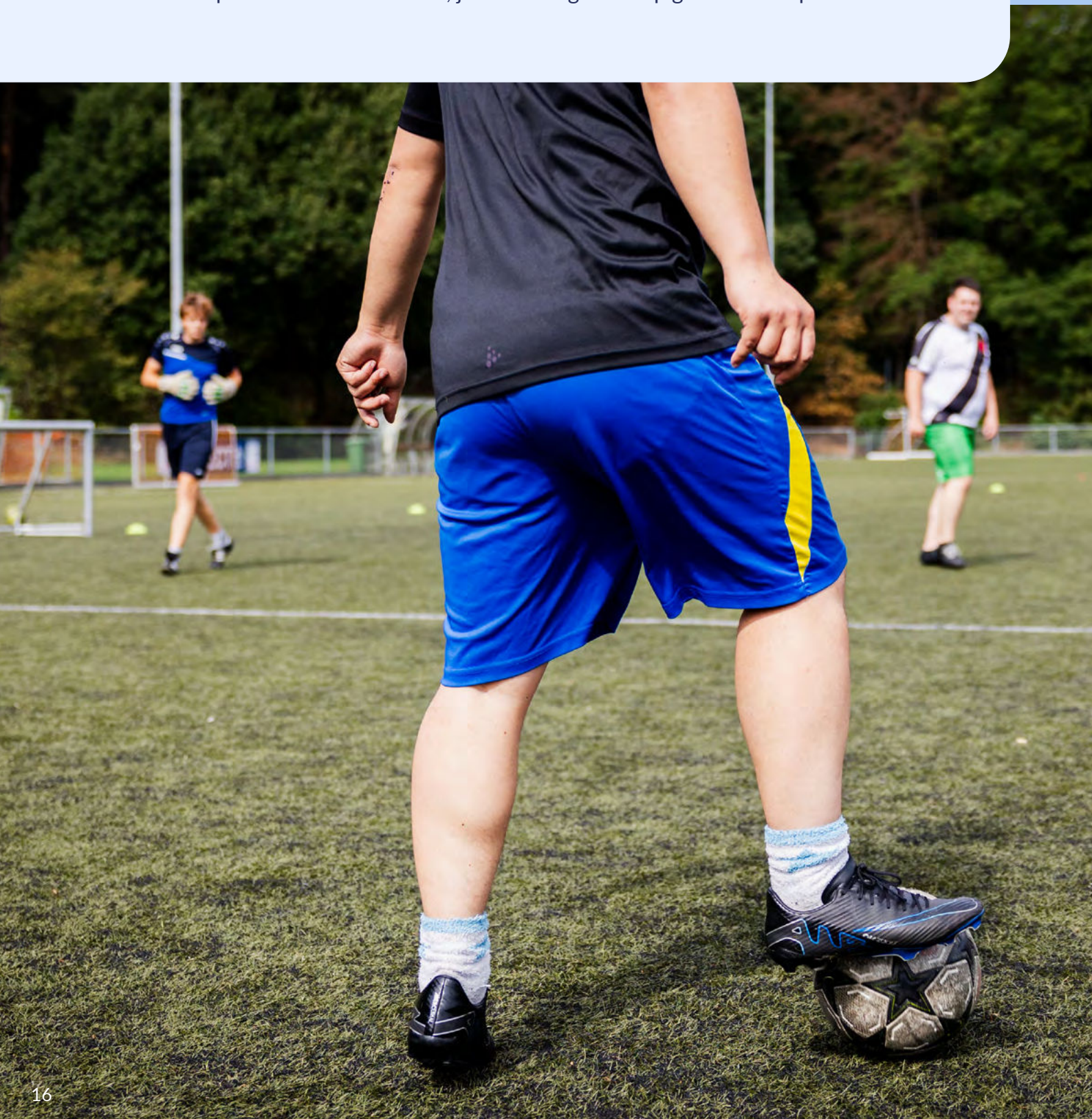
Voorbeeld samenwerkingsovereenkomst

Tip: vier successen

Vier samen de successen. Laat leden zien wat deelnemers bijdragen aan de club. Zoek momenten waarop deelnemers en leden elkaar ontmoeten en leren kennen. Zo wordt de sociale sportwerkplek steeds meer een vaste plek op de vereniging.^[2,6]

Let op!

Zorg ervoor dat de samenwerking niet afhankelijk blijft van één kartrekker. En dat als iemand stopt of wisselt van functie, je kunt terugvallen op gemaakte afspraken.

Meer informatie en contact

Deze handreiking is een publicatie van Kenniscentrum Sport & Bewegen en is tot stand gekomen in samenwerking met 's Heeren Loo, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) en de KNVB. De informatie is gebaseerd op wetenschappelijke kennis, aangevuld met kennis, ervaringen en voorbeelden uit de praktijk.

Wil je meer weten over de handreiking Sociale sportwerkplekken? Mail dan naar biko.blommestein@kenniscentrumsportenbewegen.nl

Auteurs: Biko Blommestein, Mitchell Tollenaar (allebei Kenniscentrum Sport & Bewegen) en Wouter Kolthek ('s Heeren Loo)

Vormgeving: Birgit Schrama

Foto's (gemaakt bij Sportclub Veluwezoom en HC IJsseloever): Lysanne Wilkens

Literatuurlijst

- [1] Putman L, Woittiez I. *Meer meedoen: Inzicht in de onderwijs- en arbeidsmarktaandeelname van mensen met een licht verstandelijke beperking*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau; 2020.
- [2] Zwanenburg B, Knispel A, Hulsbosch L, van Wezel M, Kroon H. *Over dagactiviteiten en dagbesteding: Factsheet panel Psychisch Gezien*. Utrecht: Trimbos-instituut; 2022.
- [3] Kruithof K, Suurmond J, Kal D, Harting J. *Volunteer work with vulnerable persons in the community: A qualitative study of social inclusion*. Journal of Social Work. 2021;21(4):696-712. doi:10.1177/1468017320919874.
- [4] Albrecht J, Elmoose-Østerlund K, Klenk C, Nagel S. *Sports clubs as a medium for integrating people with disabilities*. European Journal for Sport and Society. 2019;16(2):88-110. doi:10.1080/16138171.2019.1607468.
- [5] Movisie. *Inspiratiebundel Talenten Samen Benutten*. Utrecht: Movisie; 2017.
- [6] Sociaal en Cultureel Planbureau. *Meedoen in 2050: leren van wensen voor de toekomst*. Den Haag: SCP; 2025.
- [7] Ristevski E, McCook F, Thompson S, Duncan Z, Lawler B, Broxham C. *Initiatives to facilitate the social inclusion of people with intellectual disability in physical activities with others in community-based sporting, recreation and leisure activities: A scoping review*. Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities. 2024;37(3):e13238. doi:10.1111/jar.13238.
- [8] Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland, Simpel Switchen, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. *Inspiratiedocument Bruggen naar Werk: In 6 stappen naar een betere samenwerking tussen verschillende domeinen*. 2024.
- [9] Van der Loos P, Wever Y, Van den Berg Y. *Het moet kloppen: Bevorderende en belemmerende factoren voor arbeidsparticipatie van jongeren met een licht verstandelijke beperking*. Amsterdam/Den Haag: B&A/UWV; 2013.